

sindikalni poročevalec

št. 1

23. februarja 1990

Povabilo k razpravi!

Nova podoba sindikalne organizacije, njen položaj, vloga in s tem njena statutarna ureditev postaja vse pomembnejša, kar so potrdile dosedanje javne razprave o težah za novi statut ter konferenca ZSS o spremembah in dopolnitvah statuta ZSS. Splošna zahteva je bila, da potrebujemo nov statut, ki bo opredelil Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije kot neodvisno delavsko organizacijo, ki jo delavci svobodno ustanavljajo in se vanjo prostovoljno združujejo, da bi izboljšali svoj družbeni, ekonomski in socialni položaj, utrdili na podlagi dela in iz dela ter iz delovnega razmerja.

Temeljna načela statuta ZSS izhajajo iz sindikalnega programa. Na kratko povzemajo opredelitve o tem, kaj so Svobodni sindikati Slovenije, kako so organizirani, kako delujejo, kakšni so odnosi v organizaciji in na kakšnih osnovah je opredeljeno povezovanje v ZSJ in z mednarodnimi sindikalnimi organizacijami.

Položaj člana v organizaciji kot temeljnega subjekta je zasnovan na načelu prostovoljnega včlanjevanja v organizacijo ter na samostojnem in avtonomnem delovanju v vseh organizacijskih oblikah. Opredeljene so pravice in ugodnosti člana ter njegove dolžnosti.

Novo vsebino pomeni poglavje o zaščiti sindikalnega predstavnika v podjetju ter možni načini zaščite.

Sindikalna organiziranost je prožna; izhaja iz načel delovno-proizvodnega, teritorialnega, interesnega organiziranja članstva. Priznava se sindikalni pluralizem oblik organiziranja in delovanja. Odpirajo se možnosti, da člani glede na potrebe in interese, programske naloge, pogoje dela, število in strukturo članov v sindikatu podjetja samostojno in avtonomno ustanavljajo organizacijsko mrežo ter se povezujejo v ožje ali širše organizacijske oblike, v sindikate dejavnosti, teritorialne in druge oblike organiziranja.

Odnosi in sprejemanje odločitev v organizacijah in organih Zveze svobodnih sindikatov Slovenije temeljijo na spoštovanju in upoštevanju pluralizma sindikalnih mnenj, argumentov in njihovem demokratičnem usklajevanju.

Glede kandidiranja in volitev v Svobodnih sindikatih Slovenije opredeljujemo samo načela.

Financiranje in finančno-materialno poslovanje Svobodnih sindikatov Slovenije temelji na načelu samofinanciranja.

Prosimo, da v organizacijah in organih razpravljate o osnutku statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Vse pripombe in predloge pošljite Statutarni komisiji Zveze sindikatov Slovenije, ki bo na tej podlagi oblikovala predlog statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in ga predložila 12. kongresu Zveze sindikatov Slovenije – 1. kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Predsednik
komisije za statut ZSS
Ladimir Brolih

Svobodni Sindikati Slovenije

STATUT

Predlog osnutka

ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

TEMELJNA NAČELA

Svobodni sindikati Slovenije so demokratična, samostojna interesna organizacija, ki uveljavlja in varuje ekonomske, socialne in kulturne interese svojih članov in drugih delavcev v skladu s programom, tem statutom, upošteva mednarodne konvencije in načela sodobne pravne države.

Svobodni sindikati Slovenije delujejo neodvisno od državnih organov, poslovdstev, delodajalcev in njihovih združenj, strank, političnih in drugih organizacij.

Svobodni sindikati Slovenije so organizirani kot zveza, v kateri se usklajujejo in uresničujejo interesi članov posameznih sindikatov, ki se vanjo združujejo ter sprejemajo, načrtujejo in izvajajo naloge in akcije, ki so v skupnem interesu članstva.

V Svobodnih sindikatih Slovenije je član temeljni subjekt oblikovanja, uveljavljanja in preverjanja sindikalne politike. Član deluje samoiniciativno preko različnih oblik organiziranja in delovanja. Član demokratično, javno in svobodno usklajuje skupna vprašanja življenja in dela. Svobodni sindikati Slo-

venije priznavajo pluralizem sindikalnih interesov kot enega temeljnih načel demokratičnih odnosov.

Svobodni sindikati Slovenije delujejo po načelih solidarnosti in vzajemnosti. Stališča, pomembna za vse člane, se določajo po načelu soglasja, z upoštevanjem, da lahko manjšina svoje pravice oziroma posebne interese uveljavlja samostojno. Odnosi v Svobodnih sindikatih Slovenije temeljijo na samostojnosti, enakopravnosti in odgovornosti članov, organizacij in organov pri oblikovanju, sprejemanju in uveljavljanju skupnih odločitev.

Organi Svobodnih sindikatov Slovenije so oblikovalec zahtev, predlogov in rešitev na vseh področjih, ki so v interesu članov, in rešitev, ki so podlaga in napotilo za delo.

Program in statut Zveze svobodnih sindikatov Slovenije sta temeljna dokumenta organiziranja in delovanja članov v organizacijah Svobodnih sindikatov Slovenije.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije z vanjo združenimi sindikati dejavnosti kot svojimi konstitutivnimi deli predstavlja del jugoslovanskega sindikalnega gibanja. Pri tem je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije samostojna organizacija in hkrati konstitutivni del Zveze sindikatov Jugoslavije. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije se zavezuje sodelovati v ZSJ pri oblikovanju in izvajanju skupne politike, če za to obstaja skupni ugotovljeni interes.

Organi in organizacije Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in sindikatov dejavnosti Slovenije v interesu članstva, za krepitev miru, za večjo socialno in materialno varnost, vključevanje v Evropo, vsestranski demokratični razvoj in svobodno sindikalno delovanje krepijo bilateralno in multilateralno sodelovanje s tujimi sindikalnimi organizacijami, predvsem v zamejstvu, v okviru skupnosti Alpe-Jadran ter evropske konfederacije sindikatov za regionalno sodelovanje.

1. člen

ČLAN

1. Članstvo v sindikatu je prostovoljno.
2. Član Svobodnih sindikatov Slovenije postane delavec oziroma druga oseba ne glede na narodno, politično ali versko pripadnost oziroma prepričanje z včlanitvijo v sindikat dejavnosti Slovenije oziroma v drugo obliko sindikalnega organiziranja, če sprejme pravice in dolžnosti člana ter programske usmeritve.
3. Član sindikata, ki je lahko v pogajalskem odnosu s sindikatom, v času opravljanja take funkcije ne more biti izvoljen v sindikalne organe.
4. Delavec se včlani v sindikat dejavnosti Slovenije ali v drugo obliko sindikalne organiziranosti v sindikatu podjetja ali v drugi obliki sindikalne organiziranosti s podpisom pristopne izjave. Ob včlanitvi prejme člansko izkaznico.
5. Član uresničuje svoje pravice in dolžnosti posamično in skupaj z drugimi člani.
6. Član ima pravico:
  - da sodeluje pri oblikovanju, sprejemanju in uveljavljanju sindikalne politike s predlogi in pobudami;
  - da deluje v organizacijah in organih Svobodnih sindikatov Slovenije za uresničevanje svojih in skupnih interesov;
  - da voli in je voljen v organe Svobodnih sindikatov Slovenije;
  - do zaščite, če bi bil zaradi uresničevanja sindikalne politike in ciljev postavljen v neenakopraven oziroma manj ugoden položaj.
- Član ima pravico do brezplačne pravne pomoči pri uveljavljanju pravic na podlagi dela in iz dela, iz delovnega razmerja ter do strokovnega izobraževanja in sindikalnega usposabljanja.
7. Ugodnosti člana so:
  - posredovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve;
  - članstvo in pomoč v sindikalnih blaginjah vzajemne pomoči;
  - pomoč v sindikalnih hranilnicah in posojilnicah;
  - solidarna pomoč iz solidarnostnih skladov v primeru stečaja in likvidacije podjetja, nesreče pri delu, bolezni, nezgode ali smrti;
  - pomoč stavekajočim iz stavkovnega sklada;
  - letovanje v objektih sindikalnega turizma in pomoč za preventivno zdravljenje, okrevanje in počitniški oddih;
  - sodelovanje v sindikalni rekreativni in kulturni dejavnosti;
  - organizirana ugodna nabava osnovnih življenjskih potrebščin v trgovskih in drugih organizacijah ali v sindikalnih zadrugah.

8. Dolžnosti člana so:

- da deluje v skladu s programskimi in statutarimi akti Svobodnih sindikatov Slovenije;
  - da plačuje članarino;
  - da se opredeljuje do oblik in sredstev sindikalnega boja.
- Uresničevanje posameznih pravic in dolžnosti se podrobneje določi s statutarno-izvedbenimi akti.
9. Članstvo preneha z izstopom, črtanjem ali z izključitvijo.
- Član izstopi s podpisom izstopne izjave.
- Člana se črta, če ne plačuje članarine.
- Član je lahko izključen:
- če je deloval v nasprotju s statutarimi akti in programskimi usmeritvami;
  - če je protizakonito ravnal s sindikalnim premoženjem;
  - če je preprečeval drugim članom sodelovanje v stavki, ki jo je vodil sindikat v skladu s sindikalnimi stavkovnimi pravili.
10. Sklep o črtanju in izključitvi sprejme sindikalna organizacija, v kateri je član organiziran.
- Zoper sklep o črtanju in izključitvi se lahko član pritoži na vse sindikalne organe.
- Delavec oziroma druga oseba se lahko ponovno včlani pod pogoji in na način, ki je določen s statutarno-izvedbenimi akti.

2. člen

ZAŠČITA SINDIKALNEGA DELAVCA

1. Organi in organizacije Svobodnih sindikatov Slovenije ščitijo delovno in osebnostno nedotakljivost sindikalnih delavcev.
- Načini zaščite so:
- nedotakljivost med opravljanjem in po opravljanju funkcije skladno z zakonom in kolektivno pogodbo (in akti podjetja);
  - brezplačna pravna pomoč v sporih, ki nastanejo zaradi opravljanja sindikalnih nalog;
  - denarna pomoč, če mu preneha delovno razmerje zaradi opravljanja sindikalnih nalog;
  - podrobnejša določitev pogojev za sindikalno delo v kolektivni pogodbi.
2. Vse organizacije Svobodnih sindikatov Slovenije v svojih statutarnih aktih podrobno določijo načine zaščite.

OBLIKE SINDIKALNE ORGANIZIRANOSTI, VSEBINA IN NALOGE

3. člen

SINDIKAT V PODJETJU IN V DRUGIH OBLIKAH ORGANIZIRANJA DELA¹

1. Sindikat v podjetju oziroma v drugih oblikah organiziranja dela (v nadaljnjem besedilu: sindikat podjetja) je temeljna oblika organiziranja in delovanja sindikata dejavnosti Slovenije ter oblika organiziranja in delovanja članov.
- Sindikat podjetja usklajuje interese, oblikuje zahteve ter daje pobude in predloge v zvezi z vprašanji, ki zadevajo ekonomski, gmotni in socialni položaj ter druge interese članov.
2. Organe, notranje oblike organiziranja in delovanja sindikata v podjetju določijo člani svobodno in samostojno s pravili sindikata podjetja. Pri tem upoštevajo organiziranost podjetja, procese dela, dejavnost, poklice, število članov in podobno.
3. V oblikah združevanja podjetij (sestavljena podjetja, veliki sistemi, skupnosti) se lahko sindikati podjetij v skladu z medsebojnimi interesi povezujejo in združujejo v različne oblike organiziranja in delovanja za uresničevanje skupnih interesov in ciljev.

¹ Pod drugimi oblikami organiziranja dela so mišljene vse oblike organiziranja dela (družbene in druge dejavnosti), ki niso podjetja.

4. Vsaka notranja organizacijska oblika (sindikalna skupina) ima glede na število članov enega ali več izvoljenih sindikalnih zaupnikov. Sindikalni zaupnik predstavlja in usklajuje interese članov, izražene v notranjih oblikah organiziranja sindikata podjetja.

Sindikalni zaupnik je praviloma član izvršilnega organa sindikata podjetja. Sindikalni zaupnik lahko svoje naloge opravlja poklicno.

5. Predsednika sindikata podjetja izvolijo člani s tajnim glasovanjem.

6. Oblike delovanja in organi sindikata podjetja so:

- članski sestanek (občni zbor) sindikalna skupina, sindikalna podružnica, sindikalni zaupnik;
- izvršilni organ;
- nadzorni odbor.

4. člen

SINDIKAT DEJAVNOSTI SLOVENIJE

1. V Sindikat dejavnosti Slovenije se včlanjujejo delavci iz podjetij iste ali sorodne dejavnosti.

Sindikat dejavnosti Slovenije je konstitutivni del Svobodnih sindikatov Slovenije. Deluje samostojno in neodvisno, skladno z lastnim programom in skupnim programom Svobodnih sindikatov Slovenije ter je nosilec izvajanja skupno dogovorjene politike v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije.

Statut sindikata dejavnosti Slovenije mora biti usklajen s Statutom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Sindikat dejavnosti Slovenije:

- je samostojni nosilec odločitev in akcij sindikalnih organizacij v okviru dejavnosti, ko gre za ekonomski, gmotni in socialni položaj ter zaščito članov v dejavnosti;
  - je partner in pogajalec pri uveljavljanju pravic in interesov članov v dejavnosti iz dela in delovnega razmerja (kolektivne pogodbe, dogovori, sporazumi) ter nadzoruje njihovo uresničevanje;
  - je demokratičen prostor za izražanje posamičnih in posebnih interesov, za njihovo usklajevanje v okviru dejavnosti ter z drugimi sindikati dejavnosti Slovenije v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije;
  - oblikuje in uveljavlja posebne interese članov;
  - je pooblaščen predlagatelj za začetek postopka pred Ustavnim sodiščem.
3. Sindikati podjetja, odbori sindikatov dejavnosti Slovenije, organi Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in drugi lahko dajo pobude za ustanovitev novih, za ukinitev ali združitve sindikatov dejavnosti Slovenije.

O ustanovitvi, združitvi ali ukinitvi sindikata dejavnosti Slovenije odloči skupščina sindikata dejavnosti Slovenije z dvotretjinsko večino, po predhodni razpravi med člani.

4. Sindikat dejavnosti Slovenije uveljavlja svojo vlogo preko različnih oblik in metod izražanja, soočanja in usklajevanja interesov članov ter omogoča reševanje njihovih posameznih in skupnih vprašanj.

5. Organi sindikata dejavnosti Slovenije so:

- skupščina,
- izvršilni organ,
- statutarna komisija in
- nadzorni odbor.

S statutom sindikata dejavnosti Slovenije se podrobneje opredelijo organi, oblike in metode delovanja.

5. člen

DRUGE OBLIKE SINDIKALNEGA ORGANIZIRANJA

1. Delavci oziroma druge osebe lahko za izražanje in uveljavljanje posameznih posebnih interesov, ki jih ne zajemajo sindikati dejavnosti Slovenije, ali ki nimajo podlage za organiziranje v sindikat dejavnosti Slovenije, organizirajo druge oblike sindikalnega organiziranja kot dele Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Cilje in vsebino svojega delovanja in organiziranja člani opredelijo samostojno s svojimi programskimi in statutarimi akti, v skladu s programom in statutom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

6. člen

TERITORIALNE OBLIKE ORGANIZIRANOSTI

1. Teritorialno organizacijo sindikatov organizirajo člani, organizirani v sindikalnih podjetjih in sindikalnih dejavnosti ter v drugih oblikah sindikalnega organiziranja.

2. Teritorialna oblika organiziranosti je del Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

3. Teritorialne oblike organiziranosti so lahko:

- občinska organizacija – za eno ali več občin skupaj,
- v posebni družbenopolitični skupnosti in mestu,
- regijska organizacija.

4. V teritorialni obliki organiziranosti:

- se usklajujejo interesi članov ter oblikujejo skupni interesi vseh članov, ki se uresničujejo na teritorialni ravni;
- se oblikujejo skupna stališča članov o temeljnih vprašanih njihovega gmotnega in socialnega položaja za uveljavljanje v skupščinskem in komunalnem sistemu v obliki zahtev, pobud, predlogov ukrepov in aktov;
- se usklajujejo aktivnosti sindikatov dejavnosti.

5. Organi teritorialne organizacije sindikatov so:

- skupščina,
- svet,
- nadzorni odbor.

6. Skupščina je najvišji organ teritorialne oblike organiziranosti sindikatov.

Skupščino skliče svet praviloma vsaka 4 leta samostojno ali na pobudo sindikatov podjetij, ki predstavljajo najmanj 1/3 članov.

Skupščina izvoli svet, nadzorni odbor in izmed članov sveta predsednika.

7. Svet izvoli iz svoje sestave sekretarja sveta, lahko pa tudi izvršilno-politični organ.

8. V teritorialni organizaciji sindikatov z manj člani ima lahko svet izvršilno-politično funkcijo.

9. Organizacija in način delovanja teritorialne organizacije sindikatov se uredi s statutarim sklepom, ki ga sprejme skupščina.

Občinska organizacija sindikatov

10. Občinsko organizacijo sindikatov lahko organizirajo člani, organizirani v sindikatih podjetij, sindikatih dejavnosti in v drugih oblikah sindikalnega organiziranja.

Občinska organizacija se lahko organizira za več občin skupaj.

Organizacija sindikatov v posebni družbenopolitični skupnosti oziroma mestu

11. Organizacijo sindikatov v posebni družbenopolitični skupnosti oz. mestu lahko organizirajo občinske organizacije sindikatov, sindikati dejavnosti in druge oblike sindikalne organiziranosti na območju posebne družbenopolitične skupnosti oz. v mestu.

12. V posebni družbenopolitični skupnosti se lahko namesto organizacije sindikatov v posebni družbenopolitični skupnosti in občinskih organizacij organizira ena občinska organizacija sindikatov.

13. Organizacija sindikatov v posebni družbenopolitični skupnosti oz. mestu usklajuje in oblikuje skupna stališča članov na svojem območju o temeljnih vprašanih gmotnega in socialnega položaja članov ter s svojimi zahtevami, pobudami ter predlogi ukrepov in aktov nastopa v skupščini posebne družbenopolitične skupnosti oz. mesta.

Sindikat v regiji

14. Sindikati dejavnosti, občinske organizacije, organizacije sindikata v posebni družbenopolitični skupnosti in druge oblike sindikalnega organiziranja lahko organizirajo sindikat v regiji kot obliko in metodo dela Svobodnih sindikatov Slovenije.

7. člen

ORGANI ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

1. Organi Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so:

- kongres,
- konferenca,
- svet,
- statutarna komisija,
- nadzorni odbor.

Kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

2. Kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je najvišji organ Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in se praviloma sklicuje vsaka štiri leta.

Kongres skliče svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije samostojno oz. na pobudo ene tretjine članov.

3. Kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije:

- sprejema program in usmeritve za njegovo uresničevanje;
- obravnava in ocenjuje delovanje Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in njenih organov;
- sprejema statut Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ter njegove spremembe in dopolnitve;
- voli člane sveta, člane statutarne komisije in nadzornega odbora Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- voli predsednika sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije izmed članov sveta;
- voli člane organov Zveze sindikatov Jugoslavije iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in jih razrešuje.

Konferenca Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

4. Za obravnavo pomembnejših vprašanj lahko svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije skliče konferenco Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Konferenca lahko sprejme tudi spremembe in dopolnitve statuta Svobodnih sindikatov Slovenije.

5. Postopek in način sklica kongresa in konference Zveze svobodnih sindikatov Slovenije določi svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije s sklepom.

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

6. Svet je najvišji organ Zveze svobodnih sindikatov Slovenije med kongresoma.

Sestava sveta mora odražati zastopanost vseh oblik sindikalnega organiziranja.

7. Svet zlasti:

- oblikuje skupno podlago za pogajanja in daje pooblastila članom predsedstva in drugim aktivnostem za neposredna pogajanja ob sklepanju kolektivnih pogodb in drugih dogovorov ali sporazumov;
- Skupščini SR Slovenije predlaga zakone in druga akte, s katerimi štiti družbenoekonomski gmotni in socialni položaj članov in drugih delavcev;
- zavzema stališča do zakonov in predpisov, ki zadevajo ekonomske, socialne, samoupravne, politične in druge interese delavcev iz dveh, več ali vseh dejavnosti;
- ocenjuje položaj članov, oblikuje stališča ter jih uveljavlja v državnih in drugih institucijah, v katerih oblikujejo ukrepe ekonomske in socialne politike ter sprejemajo zakone;
- razvija solidarnost in vzajemnost ter sporazumevanje in dogovarjanje znotraj sindikalnih organizacij;
- organizira razne oblike pritiska (javni protest, bojkot), vključno s splošno stavko in drugimi oblikami sindikalne borbe;
- spodbuja aktivnosti in ukrepe za varovanje delovnega in bivalnega okolja;
- skrbi za vsestransko zaščito osebnostne in delovne nedotakljivosti sindikalnih delavcev in jo izvaja;

lovne nedotakljivosti sindikalnih delavcev in jo izvaja;

- sprejme usmeritve in programe strokovnega izobraževanja in sindikalnega usposabljanja članov ter sindikalnih delavcev;
- voli predsedstvo in sekretarja sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije iz svoje sestave;
- ocenjuje delo predsedstva in njegovih članov;
- sprejme plan prihodkov in odhodkov sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- sprejme sklepe o ustanovitvi namenskih skladov;
- ustanavlja podjetja in druge oblike delovne in poslovne organiziranosti za uresničevanje interesov Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- sprejme pravilnike, ki urejajo financiranje in finančno materialno poslovanje Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- sprejme poslovnik o organiziranju in delovanju sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, njegovega predsedstva in delovnih teles;
- poroča o svojem delu kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Za svoje delo je svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije odgovoren kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in članom Svobodnih sindikatov Slovenije.

8. Predsednik sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije predstavlja Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Predsednik sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije vodi predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

9. Predsedstvo je izvršilno-politični organ sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, kateremu odgovarja za svoje delo.

Svet s sklepom določi sestavo predsedstva, število članov in njihova delovna področja.

10. Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije zlasti:

- pripravlja in izvaja odločitve sveta;
- sprejema sklepe skladno s stališči sveta;
- usklajuje delovanje sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in republiških odborov sindikatov dejavnosti Slovenije pri uresničevanju skupnih nalog;
- organizira finančno materialno poslovanje v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije;
- skrbi za informativno dejavnost ter stike z javnostjo;
- organizira, usmerja in nadzira delovanje strokovne službe Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Statutarna komisija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

10. Statutarna komisija zlasti:

- razlaga določila statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- ugotavlja in nadzoruje skladnost statuta sindikatov dejavnosti Slovenije in drugih oblik organiziranosti sindikatov s Statutom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in daje predloge organom;
- ugotavlja in skrbi za usklajenost statutarne izvedbenih aktov z določili Statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije;
- pripravlja predloge sprememb in dopolnitev Statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Nadzorni odbor Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

11. Nadzorni odbor zlasti:

- nadzira dogovorjeno porabo sredstev sindikalne članarine ter zakonitost finančno-materialnega poslovanja v vseh organizacijah Svobodnih sindikatov Slovenije;
- najmanj enkrat letno seznani svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije s svojimi ugotovitvami ter predlaga ukrepe pristojnim organom;
- obvešča člane, organizacije in organe o porabi sredstev sindikalne članarine;
- poroča kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije o svojem delu.

8. člen

ODNOŠI IN SPREJEMANJE
ODLOČITEV

1. Medsebojni odnosi pri sprejemanju odločitev v vseh organizacijah in organih Svobodnih sindikatov Slovenije temeljijo na upoštevanju različnosti mnenj, nasprotnih argumentov, demokratičnem usklajevanju različnih interesov in stališč, odgovornosti za predlaganje in sprejem, javnosti dela organov in teles, nadzoru članstva nad delom organov in pravočasnem medsebojnem obveščanju.

2. Pri sprejemanju odločitev v sindikatu podjetja sodelujejo člani sindikata podjetja. Način sprejemanja in glasovanja o odločitvi se opredeli v pravih sindikata podjetja.

3. Pri sprejemanju odločitev v organih Svobodnih sindikatov Slovenije mora biti prisotna večina članov organa. Odločitev je sprejeta, če zanjo glasuje več kot polovica članov organa.

4. Člani uresničujejo in uveljavljajo svoje pravice in obveznosti v sindikatu podjetja, v organih sindikata dejavnosti Slovenije in organih Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

5. Organi Svobodnih sindikatov Slovenije so dolžni obravnavati pobude in predloge članov in organov. Obravnavati jih morajo čimprej, najpozneje pa v dveh mesecih po prejemu.

S svojo odločitvijo seznanijo predlagatelja pobude oziroma predloga in svojo odločitev obrazložijo.

Pri obravnavanju pobud in predlogov upoštevajo načelo javnosti in odgovornosti.

Pobudo oziroma predlog najprej obravnava sindikat podjetja. Če o predlogu oziroma pobudi ne more sprejeti odločitve, jo posreduje ustreznemu organu sindikata dejavnosti Slovenije ali Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

6. Odločitve v organih sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se sprejemajo z usklajevanjem interesov in sporazumevanjem.

Organ, ki je odločitev sprejel, je odgovoren za njeno uresničevanje, drugi organi pa, če so sodelovali pri njenem sprejemanju.

7. Odločitve v organih sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se sprejemajo z javnim glasovanjem, razen če statutarni akti ne določajo drugače. Organ mora pred sprejemom odločitve, ki je bistvenega pomena za člane, pridobiti njihovo mnenje (javna razprava, sindikalni referendum, ipd.)

8. Za sprejemanje posameznih odločitev lahko organ razpiše sindikalni referendum. Odločitev je sprejeta, če je zanjo glasovalo več kot polovica članov, ki imajo pravico glasovanja na referendumu.

Na enak način in pod enakimi pogoji se lahko sprejme odločitev za stavko.

9. člen

VOLITVE V SVOBODNIH
SINDIKATIH SLOVENIJE

1. Kandidiranje in volitve članov ter nosilcev funkcij organov v Svobodnih sindikatih Slovenije temeljijo na naslednjih načelih:

- načrtno, samostojno in javno vodenje kadrovske politike;
- oblikovanje odprtih kandidatnih list za nosilce funkcij in člane organov;
- neposredne ali posredne tajne volitve nosilcev funkcij in članov organov;
- ob sprejemanju letne ocene dela organizacij in organov sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije člani teh organov s tajnim glasovanjem izrekajo zaupanje nosilcem funkcij;
- odgovornost organov za zaščito sindikalnih delavcev pri izražanju in uveljavljanju interesov članov ter izvajanju sindikalne politike;
- med potekom mandata se lahko zamenja največ

ena tretjina članov organov sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Mandat stalnih organov v Svobodnih sindikatih Slovenije je štiri leta.

Mandat nosilcev funkcij in članov organov je enak mandatu organa.

3. Nosilci funkcij in člani organov so lahko izvoljeni v isti organ večkrat zapored.

Nosilci funkcij in člani organov v sindikatu podjetja lahko ponavljajo mandat.

4. Nadomestne volitve za nosilce funkcij, ki so izvoljeni na kongresih ali skupščinah, opravijo pristojni organi. Za nosilca funkcije je izvoljen kandidat, ki je dobil podporo v večini delov organizacije.

5. Postopki kandidiranja, volitev in nadomestnih volitev se uredijo s pravilnikom.

10. člen

FINANCIRANJE IN FINANČNO-
MATERIALNO POSLOVANJE
SVOBODNIH SINDIKATOV
SLOVENIJE

1. Svobodni sindikati Slovenije financirajo svojo dejavnost po načelu samofinanciranja s članarino in drugimi prihodki.

2. Članarina Svobodnih sindikatov Slovenije se plačuje od neto plače ali drugih prejemkov člana. Višina članarine je enotna in jo določi svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

3. Podrobnejša določila o plačevanju, zbiranju, delitvi in porabi sredstev članarine določi svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije s pravilnikom o financiranju in finančno-materialnem poslovanju Svobodnih sindikatov Slovenije.

Pravilnik sprejme svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije po predhodni razpravi med člani in velja za vse organizacije Svobodnih sindikatov Slovenije.

4. Sindikati podjetij in sindikati dejavnosti Slovenije lahko na podlagi sprejetega programa določijo višjo članarino od enotne in s tem delom samostojno razpolagajo.

5. Začasno nezaposleni člani ne plačujejo članarine. Upokojeni člani sindikata plačujejo nižjo članarino.

6. Člani plačujejo članarino tam, kjer so sindikalno organizirani.

7. Prihodki, zbrani z enotno dogovorjeno članarino, so skupna sredstva članov Svobodnih sindikatov Slovenije.

8. V Svobodnih sindikatih Slovenije se poleg načela samofinanciranja uveljavlja tudi načelo solidarnosti in vzajemnosti, kadar posameznim organizacijam sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije sredstva ne zadoščajo za njihovo osnovno dejavnost.

9. Organi na vseh ravneh organiziranosti morajo najmanj enkrat letno seznaniti člane v organizacijah s plačevanjem članarine in porabo sredstev.

10. Organizacije in organi sindikatov dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije lahko za uresničevanje svojih nalog ustanovijo namenske sklade, sindikalne hranilnice in posojilnice ter druge finančne organizacije.

Sklep o ustanovitvi namenskih skladov, sindikalnih hranilnic in posojilnic ter drugih finančnih organizacij vsebuje naziv, namen, za katerega so ustanovljeni, vire in merila za porabo sredstev ter njihove organe upravljanja in nadzora.

11. Organizacije Svobodnih sindikatov Slovenije lahko za uresničevanje svojih interesov in ciljev ustanovljajo podjetja in druge oblike delovne in poslovne organiziranosti.

11. člen

OBVEŠČANJE

1. Organi Svobodnih sindikatov Slovenije delujejo javno in so dolžni obveščati članstvo o svojem delovanju.

2. Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je ustanovitelj sindikalnega glasila »Delavska enotnost.«

3. Svet zveze svobodnih sindikatov Slovenije izdaja »Sindikalni poročevalec« kot uradno glasilo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

12. člen

ZNAKI IN ODLIČJA

1. Emblem in zastavo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije določi kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Značke, odličja, priznanja določi svet zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

3. Organi Svobodnih sindikatov Slovenije podeljujejo odličja in priznanja članom in organizacijam.

13. člen

PРАВNA OSEBA

1. Sindikati podjetja, konstitutivni deli in deli Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so pravne osebe in samostojni nosilci pravic in obveznosti po tem statutu in svojih statutarnih aktih.

2. S pravili sindikata podjetja se lahko določi, da imajo posamezne notranje oblike organiziranja sindikata podjetja določena pooblastila v pravnem prometu.

3. Statut sindikata dejavnosti Slovenije lahko določi, da imajo posamezne oblike njegovega delovanja določena pooblastila v pravnem prometu.

4. Pravna oseba ima svoj žig.

5. Vsebinsko in obliko žiga določi svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

14. člen

STROKOVNA SLUŽBA

1. Za opravljanje strokovnih, administrativno-tehničnih in drugih del za organizacije in organe Svobodnih sindikatov Slovenije se pri svetu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ustanovi skupna strokovna služba Svobodnih sindikatov Slovenije, ki je pravna oseba.

2. Akt o ustanovitvi strokovne službe, v katerem se opredelijo organiziranost in medsebojni odnosi, sprejme svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

15. člen

PРАВNA POMOČ

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije samostojno ali skupaj z drugimi ustanavlja službe pravne pomoči, ki zagotavljajo članom brezplačno pravno pomoč pri varstvu njihovih pravic, ki izhajajo iz dela in delovnega razmerja.

16. člen

PREHODNE IN KONČNE
DOLOČBE

1. Statuti sindikatov dejavnosti Slovenije in drugi statutarno-izvedbeni akti (statutarni sklepi, pravilniki, poslovnik) morajo biti usklajeni s Statutom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v šestih mesecih po sprejemu tega statuta.

2. Do sprejema pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju Zveze svobodnih sindikatov Slovenije iz 3. točke 10. člena tega statuta velja pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSS, ki je bil sprejet 29. 2. 1984, ter njegove spremembe in dopolnitve z dne 23. 6. 1989.

3. Ta statut je bil sprejet.....

S sprejemom tega statuta preneha veljati Statut Zveze sindikatov Slovenije, sprejet na 11. kongresu Zveze sindikatov Slovenije 22. 3. 1986.